

Poznań, dnia 1 kwietnia 2022 r.

WOJEWODA WIELKOPOLSKI

NP-III.4131.1.61.2022.2

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE

Na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559)

orzekam

nieważność uchwały nr XXXIX.330.2022 Rady Gminy Wilczyn z dnia 25 lutego 2022 r. w sprawie przyjęcia Lokalnego programu wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży w Gminie Wilczyn oraz określenia szczegółowych warunków udzielania pomocy dzieciom i młodzieży, form i zakresu pomocy - ze względu na istotne naruszenie prawa.

Uzasadnienie

W dniu 25 lutego 2022 r. Rada Gminy Wilczyn uchwałą nr XXXIX.330.2022 przyjęła Lokalny program wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży w Gminie Wilczyn oraz określiła szczegółowe warunki udzielania pomocy dzieciom i młodzieży, form i zakresu pomocy.

Uchwałę podjęto na podstawie "art. 18 ust. 2 pkt 14a i pkt 15 oraz art. 40 ust.1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r.o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2021 r., poz. 1372 z późn. zm.) oraz art. 90t ust. 1 pkt 2i ust. 4 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2021 r., poz. 1915)".

Uchwała została doręczona Wojewodzie Wielkopolskiemu w dniu 3 marca 2022 r.

Dokonując oceny zgodności z prawem przedmiotowej uchwały, organ nadzoru stwierdził, co następuje:

Zgodnie z zasadą wyrażoną w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 ze zm.) organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa. Poprzez działanie na podstawie i w granicach prawa w zakresie podejmowania uchwał przez organy jednostek samorządu terytorialnego rozumieć należy działanie zgodne z przepisami regulującymi podstawy prawne podejmowania uchwał; przepisami prawa ustrojowego; przepisami prawa materialnego oraz zgodne z przepisami regulującymi procedurę podejmowania uchwał (por. wyrok WSA w Łodzi z 21 stycznia 2009 r., III SA/Łd 564/08; wyrok NSA oz. we Wrocławiu z 20 kwietnia 1999 r., II SA/Wr 364/98 - CBOSA).

Stosownie do przepisu art. 40 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559) - zwanej dalej "u.s.g." - gminie przysługuje na podstawie upoważnień ustawowych prawo stanowienia aktów prawa miejscowego obowiązujących na obszarze gminy.

al. Niepodległości 16/18, 61-713 Poznań, tel. 61-854-14-51, fax. 61-854-18-36

www.poznan.uw.gov.pl, e-mail: np@poznan.uw.gov.pl

www.obywatel.gov.pl, infolinia tel. 222 500 117

W myśl art. 90t ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2021 r. poz. 1915 ze zm.) - zwanej dalej "u.s.o." - jednostki samorządu terytorialnego mogą tworzyć regionalne lub lokalne programy wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży oraz wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży. Na mocy art. 90t ust. 3 u.s.o. jednostki samorządu terytorialnego mogą tworzyć ww. programy we współpracy z organizacjami, o których mowa w art. 3 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057 oraz z 2021 r. poz. 1038, 1243 i 1535). W przypadku przyjęcia ww. programów organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego określa szczegółowe warunki udzielania pomocy dzieciom i młodzieży pobierającej naukę na terenie danej jednostki samorządu terytorialnego bez względu na miejsce zamieszkania, formy i zakres tej pomocy, w tym stypendia dla uzdolnionych uczniów oraz tryb postępowania w tych sprawach, uwzględniając w szczególności przedsięwzięcia sprzyjające eliminowaniu barier edukacyjnych, a także osoby lub grupy osób uprawnione do pomocy oraz potrzeby edukacyjne na danym obszarze (art. 90t ust. 4 u.s.o.).

W orzecznictwie wskazuje się, że uchwała podjęta na podstawie art. 90t ust. 4 u.s.o., a więc określająca szczegółowe warunki udzielania pomocy dzieciom i młodzieży, formy i zakres tej pomocy, w tym stypendia dla uzdolnionych uczniów oraz tryb postępowania w tych sprawach, jest aktem prawa miejscowego (por. wyrok NSA z 27 lutego 2018 r., I OSK 2728/17, CBOSA). Jak bowiem trafnie zauważa się w orzecznictwie, dla zakwalifikowania danej uchwały do aktów prawa miejscowego, decydującym jest fakt, że regulacja ta będzie obowiązywała na terenie jednostki samorządu terytorialnego, kształtując w sposób bezpośredni prawa i obowiązki pewnej kategorii potencjalnych adresatów (por. wyrok NSA z 11 października 2011 r., II OSK 1497/11, CBOSA). Nie ulega wątpliwości, że rada gminy obowiązana jest przestrzegać zakresu upoważnienia ustawowego udzielonego jej przez ustawę w zakresie tworzenia aktów prawa miejscowego, a w ramach udzielonej jej delegacji w tych działaniach nie może wkraczać w materię uregulowaną ustawą. Uchwała rady gminy musi zatem respektować unormowania zawarte w aktach wyższego rzędu, a prawo miejscowe może być stanowione w granicach upoważnień zawartych w ustawie (art. 87 ust. 2 i art. 94 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej). Naruszenie powyższych wymogów będzie, co do zasady, skutkowało nieważnością wadliwego przepisu. Tego rodzaju wady legislacyjne są bowiem traktowane w utrwalonym orzecznictwie sądów administracyjnych jako przypadki istotnego naruszenia prawa (por. wyrok NSA z 30 grudnia 2009 r., II OSK 1077/09, CBOSA).

Przedmiotową uchwałą Rada Gminy Wilczyn - jednym aktem prawnym - przyjęła lokalny program wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży w Gminie Wilczyn oraz określiła szczegółowe warunki udzielania pomocy dzieciom i młodzieży, form i zakresu pomocy. Z treści załącznika do przedmiotowej uchwały wynika, że uchwała została skierowana wyłącznie do "przedszkolaków oraz uczniów szkół podstawowych uczących się w szkołach, których organem założycielskim i prowadzącym jest Gmina Wilczyn" oraz do "absolwentów przedszkola oraz szkoły podstawowej, którzy mieli status przedszkolaków bądź uczniów w okresie nie przekraczającym trzech miesięcy od daty ukończenia nauki" (§ 3 załącznika do uchwały). Dodatkowo w rozumieniu uchwały przez ucznia należy rozumieć "ucznia szkoły, której organem prowadzącym jest Gmina Wilczyn" (§ 2 pkt 3 załącznika do przedmiotowej uchwały), przez przedszkolaka - "dziecko uczęszczające do przedszkola lub oddziału przedszkolnego, którego organem prowadzącym jest Gmina Wilczyn" (§ 2 pkt 4 załącznika do przedmiotowej uchwały), zaś przez szkołę - "szkołę podstawową, której to organem prowadzącym jest Gmina Wilczyn" (§ 2 pkt 2 załącznika

al. Niepodległości 16/18, 61-713 Poznań, tel. 61-854-14-51, fax. 61-854-18-36

www.poznan.uw.gov.pl, e-mail: np@poznan.uw.gov.pl

www.obywatel.gov.pl, infolinia tel. 222 500 117

do przedmiotowej uchwały). Tymczasem w ocenie organu nadzoru rada gminy nie posiada ustawowego umocowania do modyfikowania kręgu podmiotów, który został określony w u.s.o., ograniczając tym samym krąg podmiotów spełniających kryteria określone w ustawie do przedszkolaków i uczniów szkół podstawowych uczących się w placówkach, których organem założycielskim jest Gmina Wilczyn (por. wyrok WSA w Poznaniu z 18 stycznia 2022 r., IV SA/Po 914/21, CBOSA). Program wsparcia, o którym mowa w art. 90t ust. 1 pkt 2 u.s.o. i wynikająca z art. 90t ust. 4 u.s.o. pomoc powinna być bowiem ustalona w taki sposób, żeby zapewnić pomoc uzdolnionym dzieciom i młodzieży, czyli wszystkim uczniom pobierającym naukę na terenie danej jednostki samorządu terytorialnego. Ustawodawca nie wprowadził zróżnicowania z uwagi na organ prowadzący szkołę czy typ placówki, do której uczęszcza dziecko czy młodzież. Ustawa nie różnicuje bowiem placówek oświatowych na szkoły prowadzone przez daną gminę (tzw. szkoły publiczne) i szkoły, których nie prowadzi dana gmina (czyli szkoły prywatne i inne szkoły publiczne -nie prowadzone jednak przez gminę, jak i na typ placówki (przedszkole, szkoła podstawowa czy szkoła średnia np. liceum ogólnokształcące).

Podnieść także należy, że w świetle uregulowań art. 90t ust. 4 w zw. z ust. 1 pkt 2 u.s.o. jedynie kryterium bycia uczniem uzdolnionym posiadającym konkretne osiągnięcia lub wyniki w nauce, powinno stanowić podstawę do wsparcia jego edukacji. Przywołane przepisy nie wskazują na inne kryteria, czy też cechy, które pozwalałyby na rozróżnienie uczniów (por. wyrok WSA w Gliwicach z 14 marca 2011 r., IV SA/GI 25/11, CBOSA). Rada gminy nie może więc wprowadzać żadnych dodatkowych kryteriów, w tym związanych z zaangażowaniem na rzecz szkoły lub środowiska lokalnego czy uzyskaniem bardzo dobrej oceny z zachowania, jak ma to miejsce w § 5 ust. 2 pkt 2.2. i pkt 2.3., § 5 ust. 3 czy w § 6 ust. 2 załącznika do przedmiotowej uchwały. Szczegółowe warunki udzielania stypendium czy nagrody powinny być ustalone w taki sposób, aby zapewnić realizację wsparcia uczniów uzdolnionych bez ich różnicowania według innych, niż określone w ustawie, kryterium "wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży" (por. wyroki WSA w Poznaniu: z 5 maja 2016 r., IV SA/Po 207/16; z 6 lutego 2019 r., IV SA/Po 1061/18 - CBOSA).

Biorąc powyższe pod uwagę, należało orzec jak w sentencji.

Pouczenie

1. Stwierdzenie nieważności uchwały, zgodnie z art. 92 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, wstrzymuje jej wykonanie z mocy prawa w zakresie objętym stwierdzeniem nieważności, z dniem doręczenia rozstrzygnięcia nadzorczego.

2. Niniejsze rozstrzygnięcie nadzorcze może być zaskarżone do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z powodu niezgodności z prawem w terminie 30 dni od daty jego doręczenia, za pośrednictwem Wojewody Wielkopolskiego.

Wojewoda Wielkopolski

Michał Zieliński

(dokument podpisany elektronicznie)

al. Niepodległości 16/18, 61-713 Poznań, tel. 61-854-14-51, fax. 61-854-18-36

www.poznan.uw.gov.pl, e-mail: np@poznan.uw.gov.pl

www.obywatel.gov.pl, infolinia tel. 222 500 117

Otrzymują:
Rada Gminy Wilczyn
Wójt Gminy Wilczyn

al. Niepodległości 16/18, 61-713 Poznań, tel. 61-854-14-51, fax. 61-854-18-36
www.poznan.uw.gov.pl, e-mail: np@poznan.uw.gov.pl
www.obywatel.gov.pl, infolinia tel. 222 500 117